

ДІЛО

виходить щоденно перепол.

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринку 10, В. пош. Конто пошт. ш. № 143.122. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Нав. Редакція приймає від 10—11 год. перепол. Рувонісі не зберігається.</p>	<p>ПЕРЕПЛАТА: Місячно в право 2,500.000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Англії 1 дол. Франції, Голандії, Бельгії 10 фл. фл., Італії 10 л., Німеччині 4,000.000 п. марок, Швейцарії 5 ш. фл., Чехословаччині 20 ч. кор. Румунії 100 л. Естонії 50 л., Австрії 4.000.000 ш. Швейцарії 10000 ш.</p>	<p>В справі оголошень повертається до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИВРІСКА 100.000 Мп.</p>
---	---	--

Видав: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Начальний редактор: Д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

Український Народе!

Зближається річниця народни Божественного Спасителя, що як Чоловік вийшов з бідних і поневоленних та для них віддав своє життя.

Найбільший Учитель, Бог і Чоловік, Ісус Христос і Його наука та всі Його ученики, а далі визнавши були колись предметом страшних нелюдських переслідувань з боку приклонників тьми і насильства. Всеж таки завдяки незломній енергії, безприкладній жертвенності, невичислюваній вірі у Божу святість справи і її кінцевий успіх — Правда побідила над хвилюваними переможецями.

Цю велику річницю, Цей Великий Празник Надії на гарнішу будучину мусить гідно стрінути і пам'ятним ділом зазначити Український Народ.

Згідно з дотеперішньою традицією Світлий Празник Різдва Христового нехай буде й на далі днем „Рідної Школи“. А слова коляди, які нагадують прихід на світ Спасителя, нехай приводять нам на думку українські діти й установу, створену тільки для дітей — „Рідну Школу“.

Бо „Рідна Школа“ се не тільки інституція, яка доповнює недостачу державних українських шкіл. У сучасному повоєнному лихоліттю, коли нашому шкільництву нанесено страшні втрати і здесятковано державні українські школи, приватне шкільництво мусить заступити нам і державні школи. Тому жертви на „Рідну Школу“ є необхідною національною konieczністю, від якої не сміє відмовитися ні одна українська одиниця. Таке становище об'язує нас у кожному дні в році.

У день „Рідної Школи“ в часі Христового Різдва цей обов'язок мусить стати народньою маніфестацією. І тому суспільність мусить однодушно подбати, щоби у всіх громадах і навіть найдаальших закутинах нашого краю колядували всі на „Рідну Школу“.

І таким чином нехай ідея „Рідної Школи“ зединить всіх Українців в одну велику солідарну громаду, яка мусить доклати й доконає великого діла.

Львів, дня 1. січня 1924 р.

Андрей Шептицький
Митрополит Галицький

Д-р Кирило Студинський
Голова Наук. Т-ва ім. Шевченка

Михайло Галуциньський
Голова Т-ва „Просвіта“.

Константина Малицька
Голова „Союза Українок“.

Д-р Михайло Коцюба
Заст. гол. Т-ва „Сільський Господар“

Проф. Юліян Романчук
б. в.це-президент

Д-р Маріян Панчишин
ректор Українського Університету

Д-р Степан Федак
Сеніор „Ставропигії“.

Гадн. Модест Каратицький
Голова Тов-а охорони молоді,

Інж. Юліян Павликівський
Голова „Кр.ев. Союза Релігійного“.

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА:

Омельян Терлецький
голова.

Д-р Степан Біляк
секретар.

Перспективи французько-чеського договору.

Цього місяця буде підписаний політичний договір між Францією та Чехословаччиною, якого головні пункти вже прийняті обома державами. Офіційний французький „Тан“ зазначає, що між ними на першім місці стоїть: 1) закріплення мирових договорів підписаних обома державами, 2) ведення мирової політики, яка матиме за основи оборонні конвенції, 3) пошана всіх міжнародних умов, а головним Союзу Народів. У цьому договорі передбачується спільну працю з метою економічної відбудови Європи.

Коли згадати недавні подорожі президента Чехословаччини Мазарика і мін. Бенеша до Франції, годі згадати договір це може бу-

ти для нас повною несподіванкою. Він стає несподіванкою щойно в зв'язку з новими міжнародними перспективами залежними від питання, які стоять нині на черзі дн: ставовища до совітського уряду і до Німеччини. Коли справа визнання совітів стане доконаним фактом, годі всі держави сусідні з Росією та Україною наберуть актуального значіння для великих союзних держав, які хотять покористуватись ними як оруддями своєї політики. Чехословаччина передбачуючи ці наміри Франції скористала з нагоди і перша вийшла в порозумінні з нею як держава, що гоме нині першу роллю у блоку малих держав зєднаних під назвою „Мало-

Антанти“. Цей союз має перш усього бути відповіддю на анти-французьку політику Італії і підмогою Франції у справі т. зв. репараций, які між союзними державами мають втіратись менше прихильників з огляду на безвиглядний стан німецьких фінансів.

Союз Франції з Чехословаччиною є першою спробою вернутись до передвоєнної політики Франції, яка германському світові хотіла протиставити світ славянський. Питання економічної відбудови Росії і нових великих взаємин з її новим урядом, принесло зі собою стару ідею: франко-російського союзу.

Тепер у великій статті з 23 У. почав (чи радше закінчив) висловлювати про необхідність визнання союзу цього уряду. Цей самий орган офіційної політичної думки у Франції віддає у дальших статтях уявлення, що Росія, на випадок порозуміння з нею, мусить згодитись на ненарошність кордонів Польщі, Румунії та Туреччини. А проте така умова блізна у порівнянні з іншими домаганнями Франції до совітського уряду, який має би піддержувати Францію у її домаганнях рвачення в жоюзинні довгів і ставився до французьких вірителів так само як до вірителів інших Совітських держав. Польщі — принципам, а інтерес на першому плані.

Досить кинути оком на всю польську пресу, щоби прочитати загальне збентеження, яке викликав чесько-французький договір у польських міжодатних сферах. Цей договір уважається яким доказом утратення симпатій Польщі в очах Франції, що оглядається за сильнішим союзником. Франція хоче орієнтуватись на Малу Антанту або славянофільський блок під проводом Росії.

Чехословаччина має на меті перш усього стати супроти Польщі у ролі багато вигіднішої при найближчій зїзді представників Малої Антанти, ніж могла це зробити до цього часу. Тепер Польща повинна сама подбати у власнім інтересі, щоби вийти до такого блоку. Англійський денник „Манчестер Гардіан“ дня 20. м. м. каже вразно, що таке вступлення Польщі до Малої Антанти є нині більше можливе з огляду на факт, що „домогання Польщі є нині скромніші“. Французький „Фігаро“ зазначає, що звістка про чесько-французький договір мала бути дуже неприємною несподіванкою у Лондоні, як перша заповідь франко-російсько-чесько-сербського порозуміння. Англія мала би з цієї причини нагадати собі про існування Польщі, яка є легше доступна для впливів англо-американських. Такі погляди нежують трохи з цариною політичних фантазій. Не великі держави мають шукати малих, які є для них доступні як союзники, а звичайно є навпаки.

Перспективи французько-чеського договору є зв'язані з планами усіх великих та малих держав, які нині шукають шляхів для вдеркання в міжнародній рівновазі і забезпечення своєї ролі у майбутньому коадек, в європейських держав.

ПРАКТИЧНІ ДАРУНКИ на ЯПИН У ІН. РІК
на встановлені і виведені строки „Величезний вибір моделей печірних сумочок“
Последні властє кризельок з найбільшій виблїї оповіще
„MAISON CHIC“
174 ПЬЛІЦЬ, ГИМНУТЬКА 1-4

Велика Україна. Ліквідація неграмотності на Поділлі.

Останніми часами проведено на Поділлі обчислення неграмотних. В Каміньському окрузі неграмотних є 124.567 душ, з них до призначення 5875. До шестих роковин жовтневої революції виявилось грамоти 2500 душ. В окрузі є 178 ліквідаційних пунктів неграмотності. В Проскурівському окрузі — 123 ліквідаційних пунктів неграмотності. Тут проводяться обчислення населення і після зібрання точних даних про кількість населення і число неграмотних, число ліквідаційних пунктів збільшиться. Але стоїть справа в Тульському окрузі. В окрузі жодної ліквідаційної пункції. Точного обчислення неграмотних серед організованого пролетаріату нема. Серед незвичайних неграмотних є до 6 тисяч. В окрузі 78 ліквідаційних пунктів. Число учеників у них невідоме. У Вінницькому окрузі обчислення неграмотності ще не закінчено.

„Вісті“, з яких черпаємо ці інформації, пишуть: „Загалом робота над ліквідацією неграмотності на Поділлі визнає незадовольною і якщо так далі буде, то ліквідація неграмотності серед населення від 18—36 років не буде виконана до 10 роковин жовтневої революції“.

У Вінниці під керівництвом заступника голови Всеукраїнського відбудови двастижневий семінар для ліквідації неграмотності. Після закінчення науки в окрузі призначено нову інспектуру по ліквідації неграмотності.

Нові сільради на Катеринославщині.

Підчас виборів до сільських рад на Катеринославщині комуністи здобули 12,2 проц. місць. Серед голів сільрад партійних є 53 проц. У виборах брало участь 48 проц. населення. Значно підвищився відсоток виборців жінок. В одній гро-

Пр. 853/23. В Імені Республіки Польської! Суд окружний в Львові рішив як Прокураторії Державної, що звіст часопису „Діло“ число 207 з дня 25. грудня 1923 року з артікулі під заголовком: „Полі: проти української школи“ а уступках між словами: а) „громадство“ і „Задки“ б) „прота“ і „зачинення“ в) „зарядження“ і „в-баозити“ містить в собі злочини з 5 65 а) з. к. уклад доказіву в дні 24. грудня 1923 р. конфіскації за опрордану: зарядна ліценція одного накладу і наклад по думі 5 493 з. к. з наказом дальшого поширення того друкованого зміста. Заразом видав наказ влічальному редактору тої часописі, щоби не ризиком повістив беззаставно в найближчій числі: во як першій сторони. Невиконання того наказу потягне на собою несправді предважені з 5.21 закон друк. з 17 XII. 1832 Д. п. д. 14 6 ех 1863, а імено засудження за протрєствство на грошну до 4.000.000 Мп. — Львів, дня 27. грудня 1923. (Підпис: рєсєтєвєк.)

Листи з Варшави.

(Від власного кореспондента)
Під епаном Невядомского.

Варшава 26. грудня 1923.

Кодя ви вступаєте в сім польського союзу, то перше, що виждється вам у вічі — це велика мармурова дошка з золотим написом, присвяченим пам'яті першого президента відродженої польської республіки Габрієля Нарутовіча. Небіжчик, як відомо, вдав жентом фалатика-ендека саме за те, що мав мужність (у Польщі й для цього потрібна мужність!) понести обривки на найвище становище у державі не від тва, польської більшості.

Цими днями різкі організації лівих політичних польських угруповань гучно й урочисто вшанували пам'ять нещасного президента і при цій нагоді висловили тільки щіль хотних думок, що Невядомські мусів би десять раз перевернутися в своїй домовині.

Один з найпопулярніших і найпопулярніших польських соціалістів старий Серошевський, вернувшись з процесу Невядомского, отгверто признався, що левий стримався, аби не підійшли та не стиснути руку підсудному. — до такої міри був ним захоплений.

Польщі не входить у його розважунки. Така патія набірас особливий цікавості, коли взяти під увагу, що п. Габрієлі прийняв прогмачу, вказану вищю владю; але всеж таки не на Йону в бажаз був тут спинитися. Відлиш цвгани для нас уявляється п. Тугут — міер найбільшій в союзі лівій групи. Мені вже доводилося зазначити, що він точнісенько так саме, як і найшірший ендик, шукав підтонки у правці. Течер з повідомлення української федерації, надрукованого в російській газеті „За Свободу“, хвалітьмося ми, що п. Тугут, як то водиться, у лівці, зробив вигляд, ніби бажаз розмовляти в Україні, але в призначений час на нараду не прибув і навіть забув попросити вибачення з приводу своєї нечистоти. Російська газета гадає, що це дурниця, що Українцям слід було хазати п. Тугута за поли, бо при прем'єрі могло таки щось перепасті й меншостям; та по прямій вилноленського лідева в союзі навіть варшавська „Свобода“ захиталася...

Це дуже цікава промова. Пан Тугут знав, що вчений вихід, щоб прикрити слою солідарність із світоглядом Невядомского. Він зазначив, що уряд мусить спинитися не на польській більшості, а на державницькій більшості. Та що національні меншості не відклярували себе польськими державниками, як вірно відданими слугами Річпосполитої польської, то і не можна їх включати в оту більшість... По російськи це називається: „і капітал придбав і невинність заховав“.

Дуже лагідний у відношенню до Польків д. Філософ зі „Свободи“ пише з приводу цього: „На жаль“, Польки люблять зловживати так званою „протидержавністю“ національних меншостей“.

Наш славнозвісний історик В. Антонович писав: „Польська держава буде існувати в своїх етнографічних межах, або її зовсім не буде“.

але демократичні імперіалісти сучасної Польщі сварту і пріята про велику Польщу. Однаже про те, що в сучасних межах Польщі найшлося 2/5 „інородців“.

про те „інородців“ та обшарпана демократія не думас. Пн. Габрієлі, Тугуту в цій справі гадають, що можна одурити постодушних Українців та Білорусів красномовними доповідями на віччя та рефератами в дуже інтелігентних, але підком таки вегетаріанських товариствах на візрещ відомого „Пшиска“ чи „Інститута для дослідвувачу питань про національні меншості“.

На більше від цього польська демократія не спроможеться, — в тому можна бути певним. У глибині своєї душі вона живе коли не тими самими думками і гаслами, то тими самими почуттями, які рік тому скерували руку Невядомского...

Недавно п. Голушко на шпальтах „Робітників“ надавав добрих позички польській суспільності та керівництву польських державних справ. На жаль, його стаття торкалася лише інтересів української еміграції в Польщі. Ця еміграція числить біля 30 тисяч осіб між тми, як Українців у Польщі, понад 7 мільонів. Хто сказав А. той мусів би сказати й Б, але не раз того Б і не хотять виновляти...

Мій товариш по газеті пише недавно відносно польської демократії: „Timeo Danacos et omnia terrentes“. Не маю нічого проти його застероженя, але мушу з свого боку додати, що якраз жадних дона наші Данайці не несуть. І нести не збираються. Їх цікавить лише та втичне використання національних меншостей.

Та їх і треба розуміти, а чи вкочимо ми за поли п. Тугута чи ні — від цього справа, будьте певні, не змініться.

Польськїсть — ото є грунто wo im der Hund begraben.

Senex.

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий і проц. податок на „Рідну Школу“, добачув дехто в недостатч емаекутини. Це не вірно. Для нас національна карість і громадянський обовязок повинні бути більшим авторитетом, ніж багнет чужого жандарма.

наді головою одради вибрано жінку. Що до соціального стану членів одради: 82 проц. селян, 7 проц. робітників, 9 1/2 проц. службовців, 1 1/2 проц. червоноармейців, 11 проц. Чоскалів.

Безробітти інтелігентів.

В Одесі було 1. липня ц. р. 1961 безробітних робітників освіти, дня 1. жовтня цифра ця побільшилася до 1575. Організовано державною кваліфікаційну комісію для відбору безробітних, провагани для посідки на роботу. За три ці комісії пропустила 633 душ. („Вісти“).

Кабінети марксознавства.

Кабінет „марксознавства“ при бібліотечній комуністичній партії большевиків України в Києві включено до головпрофосвітств в число наукових товариств, що одержують субсидію від Народнього Коартепу О. світи. („Вісти“).

Немає підручників.

„Вісти“ вкстять дописи про брак підручників на місяцх. Податмо одну таку допись: „Хорольська професіональний спілки відкрили дві школи ліквідації неграмотности. Утримуються ці школи виключно на кошт свідок. Лікбези (ліквідація безграмотности) охопили коло 96 проц. всіх неграмотних членів спілок. В середині вересня був перший випуск слухачів лікбезу. Але лихо в тім, що в школах немає українських підручників. Де взяти підручники? Школи сидять без книжок. Всі хвляються. Ні контори ні кіоски нічого не мають і не можуть придбати. Профспілки гукують: де взяти підручників? І гіркою іронією здаються в нас у Хоролі слова про ударність роботи по боротьбі з неписьменністю. Де взяти підручників? — Профспілки Хорольщини чекають. Дайте, продайте книжку для школи лікбезу!“

Стипендії.

Головпрофосвіта ухвалила збільшити розмір стипендій аспірантам харківського Інститута марксознавства до 70 золотих карбованців на місяць. („Вісти“).

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбас про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу“.

В. МУДРИЙ.

Під знамом „негегаліщчнї“.

Починни до історії Українського Висшого Шкільництва у Львові (Продовження.)

II.

Анкета відбувалася на основі отсих напрямків: 1) Розвиток українських приватних шкіл у Львові поступив завдяки зрозумінню їх потреб, головно серед найширших нас та безпосередньо-інтересованої в їх існуванню української молоді в краю так далеко, що являється необхідним вступити з першого стану тайної на шлях відкритої акції, при рівночаснім згуртуванню до тої акції всіх інтелігентних сил, які до того часу проявили досить заінтересування цю так важною культурною справою. 2) Подишення дальшого велення акції матеріального забезпечення Українських Приватних Високих Шкіл у Львові в переважній частині українському студентству, не може продовжуватися, бо воно не в силі придбати вистарчаючих постійних засобів для піднесення розвитку Українських Приватних Високих

Шкіл на належну висоту. 3) Відповідати великим вимогам правильного розвитку і продуктивної діяльності тих шкіл — зможе тільки ширше окреме тіло, вибране з представників цілого українського громадянства.

На анкеті розгорілася затяжна дискусія. Та, на жаль, слід визначити, що вона була менше річевою а більше теоретичною, що подекуди зводилася до всяких партійних а місцями й особистих поражунків. Одночасно слід признати, що всі політичні партії як також і всі присутні недовизначно обстоювали становище підтримування та продовження акції над забезпеченням та розбудовою Високих Шкіл. Всі присутні поділилися на два табори: по одному боці проводили представники політичних партій, а з другого боку була молодь під проводом декількох одишч, що ввійшли опісля до політичного угруповання „Заграда“. Перші твердили, що вся українська університетська справа є так тісно звязана з цілим комплексом інших, не менше важких наших загально-національних справ, що її не можна трактувати окремо, а тому й українська університетська справа є наскрізь політичною

справою. Другі твердили устами своїх провідників, що українську університетську справу треба трактувати як справу чисто культурну, яка не має нічого спільного з політикою. Тільки за небіжки Австрії силою її національних антагонізмів ця справа стала політичною. Нашим завданням тепер є доказати, що це справа не політична, а культурна і що як таку треба її трактувати. В слід за цим устами одного з пізніших членів групи „Заграда“ молодь домаглася, щоби Кураторів, яку вибере анкета, поробила відповідні виходи перед польською владою в напрямі легалізації Українських Високих Шкіл в першу чергу та в напрямі їх удержавлення в другу чергу. (Це треба було розумти від вище нами відкресленим „необхідним вступленням з першого етапу тайної на шлях відкритої акції“).

Ті свої домагання молодь аргументувала так: Як що ми дійсно чекаємо на свою державу і як що ця держава нам потрібна, то нам треба своїх адміністраторів, суддів, адвокатів, лікарів і т. д. Наше громадянство виявило, що воно не в силі творити держави в державі. Наш Українець не йде до свого українського суду, а до польського.

наш Українець не признає своєї адміністрації, а польську. Наші урядники і наші адвокати не є нашими урядниками ані адвокатами, а польськими. Служать вони державній польській ідеї і самій польській державі, що для зноситься з польськими старостами, поліцією, судом, скарбом, платять податки і т. д.

Словом ми доказали, що державу в державі творити не нав. Як так, то де тоді наша молодь з дипломатами з українського університету буде вчитися судити, адмініструвати, лічити і т. д. Отже й треба таких дипломатів, які давали би їй змогу вчитися того всього в польських урядах, в польському суді, в польських шпиталах і т. д. А такі дипломати дасть наш університет тоді, як він буде легалізований або й удержавлений. Всі наші політики є великими принципіалістами, вони що дня зноситься з третю- або й четверто-рядними чинниками польської влади (тоді окупаційної), а з принципу не хочуть говорити в тими, які єдино відповідальні за вчинки всіх своїх органів, тобто за урядом.

(Продовження буде.)

Українське приватне шкільництво у Сх. Галичині.

(Продовження)

III. Приватні гімназії.

В цих роки 1922-23 були чинні деякі українські гімназії в Рівненській, Drohobycz, Zolochiv, Kolomyia, Rohatyn, Stanislavov, Ternopol, Chortkiv і Яворівці: всі з правом прилюдності. Найкращі гімназії в Коломиї, Станиславові і Тернополі це дві гімназії гуманістичного типу, всі з певною педагогічною кваліфікацією типу. Приватну гімназію ім. М. Шашкевича з правом прилюдності в Долині заклали Куратори 23 листопада 1922. Вд половини січня 1923 існували там на домісць за дозволом станиславського повітства і, за приватні добрі декції гімназій УПТ, об'єднані до четвертого класу без права прилюдності. Так і вони й досі, бо заходило коло реактивності гімназій не віднесли Ашкеназі успіху. Крім гімназій функціонували ще приватні гімназійні курси УПТ: в Луші коло Самбора й в Снятині. Становили вони в першій половині Галичини Україною, до в минулому шк. році ставалося більше про заснування приватних, всенародних і факультетських шкіл. На жаль вівриво ведені гімназійні курси в Луші засновані 1918 р. відповідно створенням місцевої української школи, не то що не дотрималися принципів на гімназію, але не підставі декрету Львівського Восвідества закрило їх самбірське старостство через деякий час, в червні 1923. Брак дозволу від Кураторів, о котрих місцевий Кружок надало староста, мав голвно спричинити це заарядження восвідества.

В Городенці, Рогатині і Яворові містилися гімназії у збудованих на сю шль власних будинках: в Коломиї, Станиславові і Тернополі в будинках державних українських гімназій, де відбувалася наука в поплудневих годинах, в Drohobycz і Zolochiv в домах українських інституцій, переважно бурсових будинках, а в Чорткові в наймлені приватнім домі. Та неприкриті шк. року 1922-23 заборонило міністерство уживання шкільних державних будинків на приватні українські гімназії, дозволивши виключно на цей рік для зілочої гімназії в Тернополі відбувати поплудневу науку в тамтешній держ. українській гімназії. — Шкільні будинки майже всюди заняті були частинно, а в Городенці переважно військом або канцелярією, де гімназії о 3 класу полишено в шкільній гарній будинку всего одну невелику кімнату так, що наука мусіла відбуватися також в бур овім домі. Щойно в половині вер-а 1923 р. уступило там військом із задітих шкільних убачай.

Зі всіх 9 гімназій числили три зо 6 класу, одна 5, три по 4, а дві по три класи, в двох гімназіях буді і підготові класи.

Число всіх класу в цих гімназіях виносило 41 з 46 відділів.

Вписаних було 1528 учеників і учениць, виступило серед року 210, класифіковано 1318, в тім здібних з в дмаченням було 164, здібних 1034 нездібних 122.

Число учительських сил на етапі УПТ, крім доходячих що побирали платню від числа годин науки, виносило 64: однорічну відпустку з державних шкіль мали 4 учителі, а з них 3 вели Управу (в Городенці, Чорткові і Яворові). На рік 1923-24 узискав досі лиш оден відпустку.

На приватних гімназійних курсах в Долині, Луші і Снятині, що мали по 4 класи з одною підготовною в Луші, разом із відділів в 19 учительськими силами було вписаних 372 учеників і учениць. Протягом року виступило 62, лишилося до кінця року шк 260, а касільки бажади вони мали правно державні свідчення, мусіли здавати спити в державних гімназіях в даним випадку у Львові, Коломиї, Стрию. Ученими в Луки, що зголо-

силених до іспитів, узискали всі промовою в держ. українській гімназії в Перемишлі.

В Луші, Рогатині, Чорткові і Яворові були бурені для учеників під доглядом учителя. Крім шкільної науки одкваліфіковані учителі учениками в першій шкільній годині, віддавали їх по приватних станіях підлегому алі утворені за допомогою Управи учениць Мрушки науки: музичні, драматичні, шкільні крамнички, опікував лиса пластом, дбайлі азб Фланцій влаштуток і начну розрив у як р-ханку, збив на вілі-ному повітрі, проголукли то що та починали їх жарно: и ладу і коменції тона іських форм. При допомозі учителя помагали Управу шкіль, утворити вартати ручної праці, голвно переплетіння книжки, старост і, старост-а. Перед у шк годі вела вярівська гімназія, а з курсів Луки, де ученики вироблювали потрібні для шкільної науки моделі.

В антацію прив. гімназій УПТ, відбував протягом шк. року візитатор з рамени Кураторів, а Курор інспектор з рамени УПТ. Іх спочереження і уваги доходили до відма Голганові Управі. Управі шкіль всієї приміщувалося до них. Та з початком 6. р. шк. усунуто всі українські приватні гімназії з під дозору візитатора в ук-їнської народности а підчинено їх без винятку візитаторам для польських шкіл — На пра-а Міністерства Віроісповідань і Освіти поусовано з прив. гімназій з кінцем року шк 1922-23 учителя емігрантів в Великій У-овині як не посягаючих права польського громадянства, дарма що плацювали вони по гімназіях наших не лиш реди хліба але для іної з добрим успіхом та повним відданням поврній ім молоді.

Приняття на учительську службу неіспитованих сил узалежнено розп. міністерськими і по приватних гімназіях від попередчого дозволу навання, що во о весте загло собі Міністерство Віроісповідань і Освіти в відмови без мотива, які на жаль тралюються, щораз частіше, спливають дже свободу Голганові Управі в ангажуванні в потрібних сил. Свідомства абсолютів від непольських університетів стрічаються з великими труднощами в боку шкільної влади.

(Продовження буде.)

ДРІБНІ ВІСТКИ.

Редуція ірландської армії.

Ірландський уряд ухвалив редуцію армії до мирного числа. Уряд ухвалив також асигнувати 2 мільони фунтів стерлінгів на відбудову змишених діляниць ірландської столиці.

Організація промова Поєнкаре.

Французька преса повідомляє, що Поєнкаре виголосить в найближчу неділю промову до англійського народу при допомозі радіо телеграфу.

Здоровля Леніна.

На відкритті харківської міської Ради виголосив промову Петровський і подав присутнім до відома, що стан здоровля Леніна є дуже поважний: організм Леніна наслідком тяжкої праці є вичерпаний і зруйнований. Ленін потрібен до повного відужання півтора року спочинку.

Конференція Малої Антанти.

З Білгороду повідомляють, що остаточно усталено день відкриття конференції Малої Антанти на день 9. січня. Предметом наради буде справа приналежности Польщі до Малої Антанти, справа Греції і відносини між Малою Антантою і совітськими республіками.

ПОСЛІДНІ ВІСТКИ.

Арштування комуністів в Італії.

Поліція в Болонії арштувала 15 комуністів і конуєста на телефонних апаратах, що ними директори час. «Аванці» і віддає департаменту.

Відмірають німецькі предлошення.

Берлінська радіостанція повідомляє, що ген. Дегу і в комісар Тьран у рапорті в справі німецьких предлошень з 24 грудня доповзкували французькому уряду предлошення відкинути ці предлошення. «Богалль Бельж» повідомляє, що бельгійські знавці після розглянення останньої німецької ноти, поробили деякі застереження щодо німецьких предлошень відносно комунікації між окупованою й неокупованою частию Німеччини.

Повінь в Парижі.

Повірки Сезагчи на перехістах Парижа підносяться постійно. Мерзлі сніжки домія кизають свої мешкання. Ріка піднеслася на 5 метрів.

Поєнкаре очне не виголосить промови до англійського народу.

Агенція Агаса повідомляє, що Поєнкаре не виголосить заповіданої промови до англійського народу при допомозі радіотелеграфу.

Англійський амбасадор в Мадриді.

Сер Гораций Рамболд іменованний англійським амбасадором у Мадриді на місце Говарда, іменованного амбасадором у Вашингтоні.

Повстання в Мехіко.

Повстанці занесли місто Гернавак в 10 км. від столиці Державні війська прогнали повстанців з міста Веракруа.

Інтерв'ю у Максима Горького.

Спіробітник газети «Евентідей» Тарбій відвідав у Марієнбаді Максима Горького у своїх убачіннях з відвідом писав цей журналіст ось що:

«Горький відкинув газеті і привітно відзва ся: «Помилується». Він відложив перо і папірочку і почав розмову. На запит журналіста про економічні і культурні перспективи сов. Росії, Горький відповів:

— На жаль я не можу вам много певного сказати, тому, що в балістрит, а не політик.

— Чи ви большевик? — спитав його журналіст.

— Так, я большевик, але не комуніст.

На дальші запити про відносини в сов. Росії Горький не хотів відповідати і чинно позбувся свого гостя.

Потрапивши на журналіста помайдонився із 17-літнім сином Горького, котрий висказав йому, чому батько засеркується від розмов про сов. Росію і дагалі держитися адалека від політичних кол. На думку сина, Горький не хоче увійти в конфлікт із совітським урядом, щоб не віддати собі дорогу по-вороту до Росії. Тому то він хоч ставиться критично до большевицьких метод, не хоче подавати своїх думок до відома преси і не висловлює свого погляду прилюдно.

Разом з Горьким перебував в Марієнбаді його жінка, котра дуже турбується деши зникненням здоровля великого письменника.

Курс грошей.

Львів, дня 31. грудня 1923.

Нині дальше тенденція кнута, легка зважкова. Обороти ожидливі. Ціни в учасках з рендез.

Долар ам.	6,900,000—7,100,000
Долар канад.	6,200,000—6,500,000
Чеські корони	183,000—190,000
Лей	28,000—30,000
Фунти штерл.	29,500,000—30,000,000
Марк нім. стар. см. тыс.	150—160
Франк франк.	000,000—000,000

Золото

20 кор.	20,500,000—20,000,000
20 фр.	27,750,000—28,000,000
20 марк нім.	00,000,000—00,000,000
10 рубл.	40,000,000—40,500,000

Срібло

Кор. австр.	500,000—520,000
5 кор.	2,500,000—260,000
Фльорени	1250,000—1300,000
Рубл.	2,000,000—2,200,000
Ковічки (за рубл.)	000,000—000,000

Відеа Веніоульова.

Дня 31. грудня відеа Веніоульова відос із Марсілі до Греції.

Мін. Соєніадорі на розгледі.

«Хейл» доносить: Міністер Соєніадорі подався до лисі. Причиною лисі мали бути різномислюючі між мін. і президентом Ріа і восполито. Рада міністрів приймає да всі бажами мін. Соєніадорі і підвисила військовий бюджет о 30 процентів.

Революційний рух в Німечці.

Німецька преса є думки, що атентат на князя регента в Тоїс це об'єк арастаючого революційного руху в Явоні. Большевицька пропаганда має підхоже відложити зарядки муржі, спричинені авло-трусом.

Румунія і совіти.

Румунський міністер загрозицких справ Дукя прислав Червоним телеграму, що румунське правительство готує розглянути справу урівняння взаємин між Румунією і совітами. На місце переголорів предкладає Сальцбург.

Італія і совіти.

Італійсько-совітські переговори добігають до кінця. Підписання офіційного договору про віднову дипломатичних взаємин послідє в половині січня. З цією хвилею Норданський буде іменованний офіційно совітським послом при Італійському правительстві.

Висока підвишка чоронниці ціни.

Виданннства всіх варгав, час ухваляли обчислювати оглошення на шв. франк. Від неділі варшавські чоронниці коштуватимуть 200 тис. шп.

Варшава 31. грудня. Готівка Долар 323, Держ. 6400, 6300, 6450, Фланк фр. 320, фр. зол. 1,270,680.

Чехія: Бельгія 298 — 291 — 298
Голландія 1435
Лондон 77787—77600—77000—27400
Нюїтій Нюк 6400—6300—6400—6340.
Париж 32000—32000—32000—320,000.
Прага 190700, Швайцарія 11200—1130—1110
Відень 90—91—90, Італія 278, Б-роч. п'яничка 10—11 ш.

Ціна 31. грудня 1923. Варшава —, Берлін —, Голландія 21634
Нор-Нюк 572 1/4, Лондон 2492, Париж 2900, Мадрид 2478, Прага 1687, Букарест 0,0395, Бухарест 237, Бельград 6.50, София 4.68, Відень 0.003060, Австр. швайцарійні корони 0.0081.

Збіжжя білого.

Львів, 31. грудня 1923.
Рух на біржі вельми слабкий. Загальний оборот яких 100 тис. Терпачів в бронічному вчимо, вікі і горос. Відлаш подала в житі, барабани пошукувана. Теоденці змижкова, настрій сподів.

Пшениця кірва 1/2, з 1923 р. 12,500,000—19,500,000*, жито галицьке 1/2, з 1923 року 10,500,000—11,300,000*, жемінь гал. брло 1/2, 2000—11,000,000* овес галицький 1/2, з 1923 року 10,000,000—10,500,000, фасон біла 41,000,000—43,000,000, фасон колорат 32—34,000,000*, Кукурудда румунська етші Снятин 17—17,500,000*, Бараболо до іди 1,900,000—2,100,000*, Горах нім. Вікторія 35—38,000,000, Греча 12,500,000—13,000,000.

Мука пшенична 40%, 0* 38,000,000*
50%, 1* 28,000,000*
70%, 2* 24,000,000*
Мука жита 60%, 1* 24,000,000*
70%, 2* 21,000,000*

Тисяч лівських млини льоно Львів, бруто за нетто вклічно з млином.
Отруби пшенич. нетто без млинка 6,500,000*
житні 5,500,000*
Солона пралоана 3,900,000—4,000,000*
Сіно сол. кім'єне прас. 4,500,000—4,000,000*

Ціни розуміються в польських марках за 100 кг. без споживного податку, місія стає закладування. *) Ціни одноріч без трискації.

НОВИНКИ.

— Конфіскація Вюрцбач — перше у 42 році існування «Діла», було сконфісковано за кімша речень і статі про «Підхід прота української школи — апарату українських шкіл» і пів речень фелдстоу В. Муарого.

— «Нольовність» чи «договорність». На що тому повинна би написати цілий трактат з цитатами зі статута Союзу Народів, польської конституції, союзових законів, англійської народности, та термінологічного словника мильської дирекції поліції. Означте по суті оба сонетти покриваються: коли нар. у Польщі швайка оглошило когось «дого-

НА РАТНІ! НА ЯЛИНКУ І НОВИЙ РІК СУКНІ ВОВНЯНІ, ШОВКОВІ ТРИКОТИ, ПЛАШІ, СВЕТЕРИ, ВІЛЛЯ, ПАНЧОХИ І Т. П. ПОРУЧАЄ НАЙДЕШЕВШЕ... МАГАЗИН НІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ „ПАРИЖАНКА“ Львів, вул. Панська 22. НА РАТНІ!

вільно", то він автоматично переходить в стан "незастаєності". Отже і читачі і в. В. Мудрий не разуть причини критики, що у вчорашній новині про нову працю назва-ного автора, друковану у фельетоні "Діло", помилково назвали "Під знаком незастаєності", замість — "незастаєності".

Висота копірного й нові мешканці податки. Львівський магістрат піднімає від 1-го січня 1924 р. податок від води й поміщиків та новий податок за використання копірних (зто-ж би інші?) П, так само як всі оплати за освітлення сходів, чистини ковчегів і всі інші видатки зв'язані з адміністрацією домію. У зв'язку з тим всім сталими й новими податками встановлено такі нові копірники при встановленню копірного: для передавального копірного 1—50 коп. при мешканцях до 6 кімнат включно 32.651, для копірників і торгов.-промисл. приміщень 48.842; для передав. копірного від 51—150 п., для мешканців до 6 кімнат включно 33101, для копірників 49.462; понад 150 п. передав. копірник при мешканцях до 6 кімнат включно 33.7731, більше 6 кімнат 39.732, для копірників 54.332, для копірників 57.287. Приклад: хто в черні 1914 р. платив за мешкання 100 к. у-р в січні 1924 п. заплатити 3,310.000 к., а хто за копірники платив тоді 100 к., той тепер заплатити 4,946.000 к.

Мистецтво-промислово вистава. В 1924 р. буде відкрита в Парку мистецтво-промислово вистава з міжнародним економічно-промисловим відділом. Як зазначає, польські "катури" килими вже тепер гонять свої товариства. Але що дивніше, що ті польські робітні закладають драпки килими в різних українських містах. Виходить отже, що і в українське мистецтво віде в широкий світ від червоно-білих килимів.

Новгород П. П. С. Пис 29. грудня 1923 р. в Колядні відомою колегією Польської Партії Соціалістичної при участі всіх соціалістичних партій крім Лівинської, "отримав" заступника. В колегії баче також участь представників англійської "катої" партії. Предметом напад є сучасне економічне положення в Польщі і відносини П. П. С. до неї.

Морози на морю. З Га-буги повідомляють, що найбільш великих морозів за останні роки в Балтиці, комуникація кораблями перешкода. Північне море замерзло повністю.

Погода в Москві. В Москві гуртують погоди, що привели до оптимізму в місті державної партії Пленарній і Садомна мають бути за два тижні.

Відомство в лінійці. Відомий популяризатор українського театру В. Авраменко, після нещасливого випадку із с. Михайлівською лінійкою, в рецензії до "Лінійки" в Діло висловив думку, що мають покласти повний час. Сторони того відомства і його візні до Ужгороду, куди його депешило тамтешня "Посада".

Невдача Вітоса на львівському ринку у Львові. Зі студії львівського Вітоса у Львові зникли львівський вч. На візу має зникати Вітос. Писавало, що бідність вітосів — ознака бідності з групи Вітоса. Обов'язки б. прем'єра негладити не тільки ості доволу, а й штурханці. Понизувати писавало носу, верховодити свій на самі вже й не покладувало, тільки акціонерство мавтіва до Високи.

Радіостанція в Ватикані. Пала Пій XI затвердив проект встановлення радіостанції в Ватикані.

Резордант бандит. В Гломі арештовано бандита Шеленга, який мав на своїй душі 39 осіб убитих його рукою.

Розвід і смерть. В містечку Рово у Франції 90-літній старець стався новостями зі своєю жінкою. Проще тривав довший час і коли одного дня старець відстав судний і церковний дозвіл на рід з радості вразився на удар серця і того дня помер.

ФІРАНКИ,

КОВДРИ,

коци, матраци, подушки, ліжка в найбільшій виборі по найдешевших цінах

ЙОСИФ ШУСТЕР

Львів, вул. РУТОВСЬКОГО 10.

дивани, портієри, килими, матерії меблеві,

коци, матраци, подушки, ліжка в найбільшій виборі по найдешевших цінах

поручає склад меблів, декораций і постелі

ЙОСИФ ШУСТЕР

Львів, вул. РУТОВСЬКОГО 10.

поітового вид'я у Жовки, де робив багато добра для бочку. Як лікар полюбив лікарську практику працював душою, мітив закупки лікарських рефератів у різних фахових лікарських часописах, в львівській на ково популяризації засоби "Здоров'я", був співредактором Львівського Наукового Вістника. Печі свої лікарські отримували оцінки, в стів у видавництво Тов. ім. Кавко-ського, де запровадив особливий рубрику, під заголовом "Львівська почта", де щодня сформувалися значні лікарські отримували ріжних збірках. Вчив свого часу вондери вичислювати "Слабкість дітей", а в'їздом "Львівський Поглядник", який мав два видання і був дуже поширений, а також книжку "Про колони доводів". В часі вибуху світової війни, австрійські влади перештували його на "небезпечного для держави" і вивезли його до Львова, де тримали на Цитаделі, звідки мали везти його до відомого воєнного гетьмана Тадеуша Лозика добрий воля удалося вилізти його з того ув'язнення, однак влади не дозволяли йому вільно ходити до дому до Жовки, а вивозили його у Львів і тут по невісти Рім мівся встановити вільно лікарську практику. Як союзник, співробітник лікар, виводив згідно собі широкую лікарську практику, а тимчасово встановив велику організаційну діяльність в Українській Лікарській Товаристві і Народній Лінійці. Оба ці товариства створили війна гуртують значна та полюбива всього вітоса й лікарського інженера. За його почини відзначили оба ці товариства, та особливо Народня Лінійка. Його ірешо було вбудувати в Народній Лінійці, де він діяв лише амбулаторно, український шпиталь, де мівшли багатьох незможних наші люди і де могли бидити готувалися фахово наші молоді медики і лікарі — до цього вітоса він дав спокон молодечо енергію покли. Початний Лр Дривалин це була вітосова людина в українській суспільності, як обов'язковий, спокон, точний, працюючий лікар-громадянин. Відійшов від нас добрий товариш, сердечний, умілий, угодливий важкою шоденною працюючий, — відійшов у далекий світ, де "ні б вітоса, ні печаль", та нема його самої влоди і глуоти. Вачча паміть його благородних діячів памітяться в теперішньому і грядучих поколіннях. Пером Йому земля! — К.

До львівського українського Громадянства!

Українське Красне Товариство Опіки над Інвалідами звертається до Львівського українського Громадянства за негтовани у користь українських інвалідів. Цього року Виділ Т-ва із ріжних причин не мів призначити потрібних фондів на удержання Дому Українських Інвалідів крав із робітниками. Операції інвалідів, оплати шпиталю, купно копюваних профес, які добітно зупиняються, потягнули за собою так високі видатки, що фонди Т-ва на вичерпані. Жертви в краю випинають дуже далеко не доміняють поточних розкладу. Щоби з кількістю не прийшлося звідувати згоди Т-ва. Виділ Т-ва просить усіх свідомих громадян поспішити з вагодами Смет із пошлю українських інвалідів хоч би й найдешевшими датами. Ріжних звертається цим дорогою до всіх українських Товариств і Комітетів, щоби певний процент доходу із зборів, вечорниць, святкових заходів і т. п. складали на українських інвалідів. Опіж біля, кари, приймас Кан'етарія У Д. І. (вул. Софії ч. 25) "Союз Українських Інвалідів", (Руска 3/11 поа.), грошеви датки також Тов. "Дністер". Тому, що традиційне зобов'язання на збіркову по домах у сьогоднішніх від-

часних неможливе. Виділ Т-ва сподіється, що українське громадянство радо звернеться до цих прохачів і в користь Українських Інвалідів, та що громадське допомога краю прийматиме на свій час заступити вісують державу допомогу. За Українське Красне Товариство Опіки над Інвалідами: Рада. З. Лівкавський пр. голова, М. Біленька пр. містогорова, С. Український пр. секретар.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Український театр під дир. Івана Могутича. Сентин — Селі Сентин. Селіва 2. І. МІРЕЛ ЕПРОС. Четверт 1. І. Келібіс театральної дружини "ПРО ЩО ТИРСА ШЕЛЕСТИЛА". П'ятниця 4. І. Дривалініс театральної дружини "МІДНИЙ ЖЕНИХ". Субота 5. І. ЦАРЕВНИЦА. Станіславів — село Момошів. Понеділок 7. І. "ЧЕСНА ЗУЛАННА". опера. Второк. 8. І. "ЗАПОРОЖСЬКИЙ КВАД", опера. Селіва 9. І. "ПРО ЩО ТИРСА ШЕЛЕСТИЛА". З усіх і січня об'яз провід дирекційної міської каледальки театру "Бесіда" в Ярослав Балки. 1173 1-5

Коледу на "Річку Школу" прохасно поспішити на адресу: Українське Педагогічне Товариство у Львові, Ринок ч. 10. П пров. Найважливіше не робити чекан УПТ, які розсилаємо з дня часом. На бачання висилає чекі каледальки УПТ, дагом і оплатно. — Головна Управл УПТ. у Львові, Ринок ч. 10. 1179 1-1

Прислайте передплату!

Дрібні оголошення.

УЧИТЕЛЬКА, шукає товариша життя, середнього віку з кращих прикмет душі та серця. Зголошення неопіжнимо просить слати до Адміністрації для "Шукаю людини". 1177 1-1

ПРОЦІПІЕНТА рутинного гавас адно вояк в поштової місті. Зголошення прийме д-р Гавасов, Львів, Руска ч. 3, 1180 1-2

АКАДЕМИК, б. старшина Г. А. віт 24, прагнєть, ознайомити з панною, яка доведгла йому в доповідно медичних студій. Анониси до коша. Листи з фотографіями прошу слати від "Чесної" до Алж. "Діло". 1175 1-1

СТУДЕНТ університету прийме лекції з на провінції. Учуть точно і спокон. Ласкаво просити: Уряд громадський Боянів в. Болішеві. 1176 1-1

МАШИНИ до висачини українсько-польської і польської, також верстальницьку касу ч. 2. оказують продаж. Підприємство вилгодують різноморно Волод. Рогатин, Львів, Оссолинських 6, 1164 а) 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОНАТ В-р ОЛЕНСЯ ОЛІЙНИК відірно адвокатську канцелярію в ТЕРНОПОЛІ при вул. ТАРНАВСЬКОГО ч. 12, партер 1179 2-3

Хлопця або дівчини

до розширення часописів по трефінах у Львові пошунує адміністрація "Діло", Львів, Ринок 10.

ЯБЛОКА

закуплю кожну кількість партіями і вагомію. Оферти просить вислати до к. 1164 оперативна 2-3

"РЕГУЛЯТОР" Львів, ВАЛОВА 14.

ПАНЧОХИ, РУКАВИЧКИ І Т. П. поручає НАЙДЕШЕВШЕ фірма П Ф А У Львів, РИНОК 10, 1153 бо вхід через сіль. 4-6

НА ЯЛИНКУ!

СУКНІ ВОВНЯНІ, шовкові і маркізетові	25,000 000
БЛЮЗНИ маркізетові, сьпальові і шовкові	7,800 000
ЖАКЕТИ вовняні, камізоли шовкові і вовн.	7,500 000
ШАЙФРОКИ фланелові і суконні	11,500 000
ЖАКПЕРИ і СВЕТЕРИ мужеські	7,000 000
ПАСДИ ВОЛІЧОВІ	7,800 000
ПЛАЩІ ЖІНОЧІ від	25,000 000

поручає

„Магазин Маннера“

Львів, СИКСТУСЬКА 2. 2-3